

Wie doet wat?

VERWACHTINGEN VAN GROEPEN

Scholen of groepen met kinderen met een handicap hechten doorgaans veel belang aan een proper en hygiënisch jeugdverblijf, terwijl dit binnen het jeugdwerk afhangt van de cultuur van de groep. Voor sommige jeugdwerkverenigingen is de netheid van het jeugdverblijf een belangrijk criterium, voor andere groepen speelt dit iets minder.

Is schoonmaken dan zinvol, zelfs als je verwacht dat een bepaalde groep daar weinig waarde aan hecht of het gebouw in korte tijd terug smerig zal maken? Ja, want door groepen toegang te verlenen tot een vuil jeugdverblijf, verzwak je je eigen positie en creëer je de ideale voedingsbodem voor discussie. Als groep laat je een smerig jeugdverblijf opnieuw vuil achter of ben je geneigd een financiële compensatie te vragen.

Het klopt dat schoonmaken bij zo'n groepen zinloos lijkt en ontmoedigend werkt, maar als uitbater heb je geen keuze. Niet poetsen is geen optie.

Veel kinderen en jongeren moeten nog leren poetsen.

Uiteindelijk zijn er drie verschillende actoren die voor de schoonmaak kunnen instaan: de verblijvende groep, de uitbater of externen (bijv. een poetsfirma). Dit hangt ook samen met het onderscheid tussen zelfkook en volpension. Groepen die zelf de schoonmaak doen, vinden we vooral in de zelfkookformule.

De vraag wie verantwoordelijk is voor de schoonmaak, heeft bepaalde consequenties, al is het onderscheid niet altijd even afgelijnd. Zo zien we dat in volpensionformule de eindschoonmaak vaak is inbegrepen in de dagprijs, maar dat bijvoorbeeld van groepen wordt verwacht dat ze na elke maaltijd de eetzaal schoonmaken of bij vertrek de slaapkamers uitvegen.

GROEP AAN ZET

Heel wat jeugdverblijven kiezen er bewust voor om de verantwoordelijkheid van de schoonmaak bij de groepen te leggen, dit wegens tijdsgebrek, omwille van te weinig medewerkers die onmiddellijk inzetbaar zijn, uit traditie of uit principe. Het uitgangspunt van de uitbater is simpel: "een proper jeugdverblijf willen we proper terugkrijgen". Daarom is het raadzaam de groepsverantwoordelijken rond te leiden alvorens de volledige groep binnen te laten. Op die manier is er weinig discussie mogelijk, want een veelgebruikte uitspraak van groepen is: "het jeugdverblijf is nu properder dan dat we het hebben ontvangen".

Wil je het jeugdverblijf proper terugkrijgen, dan geef je best duidelijk aan wat je verwacht van de opkuis. Wat en hoe moet er gepoetst worden? Bijzonder handig is een gedetailleerde poetslijst waarop staat wat precies per lokaal verwacht wordt. Vergeet daarbij het buitenterrein niet. Daar blijft soms afval van buitenspelen rondslingeren. Ook

de kampvuurkring is een zwakke plek. 's Nachts is het dikwijls te donker om daar goed op te ruimen en daags nadien wordt het vergeten.

Een voorbeeld van een poetslijst vind je hiernaast. Deze lijst wordt gebruikt in zelfkookhuis Sint-Jansburg – De Burcht in Malle (type C voor 70 personen). Enkel nog vermeldenswaard is het leegmaken van de afvalemmers indien deze aanwezig zijn.

Als de groepen verantwoordelijk zijn voor de schoonmaak, moet je als uitbater een aantal zaken toch nog zelf doen op regelmatige tijdstippen. Je kan immers niet alles verwachten van de groepen. We denken dan bijv. aan stof afnemen, spinnenwebben verwijderen, ramen schoonmaken of vetputjes onderhouden.

Soms is het aangewezen groepen tijdens de opkuis te begeleiden. Veel kinderen en jongeren moeten nog leren poetsen. Door te anticiperen op bepaalde zaken tijdens het poetsproces, vermijd je dat de groepen gefrustreerd geraken als je opmerkingen maakt of dat één iemand uit de groep alles moet overdoen omdat de bus met de kinderen al vertrokken is.

EIGEN INITIATIEF

Betaalt de groep de schoonmaak, dan wordt die vaak door de uitbater (of een vaste medewerker) uitgevoerd. Dit biedt voordelen. Als dezelfde personen schoonmaken, ontstaat er een routine. Het is duidelijk welke stappen moeten gevolgd worden om het gebouw efficiënt te poetsen.

Een voorbeeld van een poetslijst voor medewerkers vind je hiernaast.

SCHOONMAAK DOOR DE GROEP

Je bent zelf verantwoordelijk voor het schoonmaken en netjes houden van het huis, materiaal en het bos, ook tijdens het verblijf. Sanitair en keuken dienen dagelijks grondig geïnspecteerd te worden.

Schoonmaakproducten breng je zelf mee. Borstels, vuilblikken, aftrekkers, schuurborstel, dweilen en emmers zijn ter plaatse.

Op het einde van je verblijf wordt het gebouw en het domein in zijn oorspronkelijke staat achtergelaten.

Hou rekening met volgende aandachtspunten voor de eindschoonmaak.

Slaapkamers

- de vloer van de slaapkamers en de gang goed borstelen (mag niet met water gedweild worden)
- de lavabo's poetsen met water en product

Trappen

- borstelen en dweilen

Sanitair

- lavabo's, toiletten en douches grondig poetsen met een aangepast product (haren uit de putjes en afvoeren verwijderen)
- vloeren en doorgangen: borstelen en dweilen (schuren indien nodig)

Keuken

- werkoppervlakken en spoelbakken poetsen
- fornuizen poetsen (alook de wandtegels)
- ijskast leegmaken en poetsen met een vochtige doek (de stekkers mogen nooit uitgetrokken worden)
- vloer schuren en dweilen

Dagzalen

- tafels afkuisen
- vloeren borstelen en dweilen
- tafels en stoelen terug op de oorspronkelijke plaats zetten

Toog

- gebruikte glazen afwassen én afdrogen
- de koeltoog leegmaken
- alle oppervlakken poetsen

Open haard

- de haard proper maken en de as in de metalen afvalton doen

Bos en omgeving

- alle sporen na bos- en pleinspel verwijderen
- rondslingerende papiertjes en afval in een groene vuilniszak deponeren

SCHOONMAAK DOOR MEDEWERKERS

Piet Termont is eindverantwoordelijke van Moerkensheide in De Pinte. Het gebouw kan zowel dienen voor zelfkook als volpension en is erkend als type C voor 89 personen. Er werken drie personeelsleden.

Om duidelijkheid te scheppen over de poetsopdracht, werkte Piet twee poetslijsten voor het personeel uit. Er is een lijst voor snel onderhoud als groepen elkaar snel opvolgen en een lijst voor grondig onderhoud voor de rustigere periodes. In de opsomming hieronder hebben we ons beperkt tot het sanitair.

Daarnaast bestaat nog een lijst met repetitieve taken. Dit is een soort jaarkalender waardoor taken die maandelijks, per kwartaal of jaarlijks moeten gebeuren niet over het hoofd worden gezien. Naast elke taak wordt de datum van uitvoer door het personeel genoteerd.

Snel onderhoud sanitair

- vuilbakjes legen en de zakjes vernieuwen
- plekken op muren, tegels, deuren en afvalbakjes verwijderen
- toiletten doorspoelen, behandelen met product, reinigen met borstel en opnieuw doorspoelen
- toiletten en wasbakken reinigen
- borstels en houders reinigen en ontsmetten

- toiletpapier aanvullen
- wasbakken en kranen reinigen
- afvoerputjes douches controleren
- putjes reinigen
- vloer dweilen

Grondig onderhoud sanitair

Zelfde taken als snel onderhoud, aangevuld met onderstaande taken:

- alles ontdoen van stof en stofwebben
- ramen zemen
- toiletten ontkalken en ontsmetten
- kalksporen in douches en wasbakken verwijderen
- vuilbakjes reinigen
- plinten afstoffen

Enkele voorbeelden van repetitieve taken

Jaarlijks:

- golfplaten daken afborstelen

Per kwartaal:

- matrassenbeschermers afwassen
- deurmatten reinigen

DE DIENSTENCHEQUE

De dienstencheque is een veelgebruikt betaalmiddel voor allerlei kleine klusjes zoals was- en strijkwerk, het bereiden van maaltijden en schoonmaken. De dienstencheque is immers op zichzelf al goedkoop en geeft bovendien recht op belastingsvermindering. Het systeem van dienstencheques – schoonmaken tegen een goedkoop tarief – klinkt waarschijnlijk bij veel uitbaters als muziek in de oren. Toch is dit systeem uitsluitend ontwikkeld voor klusjes in de privésfeer. Een poetsvrouw in een jeugdverblijf uitbetalen met dienstencheques is bijgevolg uitgesloten.

Een alternatief voor sommige jeugdverblijven is wijk-werken. Meer info hierover vind je op de website van VDAB.

HULP VAN EXTERNEN

Schoonmaken is arbeidsintensief. Wat als je niet over de tijd of de nodige medewerkers beschikt? Hulp van externen biedt dan misschien de oplossing.

Tegen een afgesproken prijs wordt de schoonmaak uitgevoerd. Dit kan op vaste momenten of op vraag van de uitbater (bijv. enkel als er groepen vertrekken). Hiervoor wordt in onderling overleg een duidelijke takenlijst opgesteld. De opvolging van de schoonmaak ligt in handen van derden. In de praktijk is een bijkomende controle door de uitbater echter wel aangewezen, zeker als er nieuwe mensen komen schoonmaken.

DE KOSTPRIJS VAN SCHOONMAAK

Aan schoonmaak hangt een prijskaartje. Wil je dit doorrekenen aan de verblijvende groep, dan is het nuttig om zicht te hebben op de effectieve kostprijs.

Wanneer de volledige schoonmaak gebeurt door derden, is de kostprijs voor de schoonmaak duidelijk. Voor de geleverde prestaties volgt een factuur die je vervolgens kan doorrekenen aan de groepen. Hulp van externen kost echter veel geld, wat vaak een knelpunt is voor wie jeugd-vriendelijke tarieven moet hanteren. Daarom worden binnen het jeugdtoerisme weinig externe poetsfirma's ingeschakeld, tenzij voor specifieke taken zoals ramen zemen.

Als de schoonmaak wordt uitgevoerd door eigen personeel, is de kostprijs niet altijd even duidelijk omdat personeelskosten gezien worden als een jaarlijkse vaste kost. Toch kan het berekenen van de arbeidskost voor schoonmaak leerzaam zijn, omdat pas dan duidelijk wordt wat schoonmaak effectief kost. Zo

weet je wat een billijke prijs is als je de schoonmaak moet aanrekenen.

Als de groep betaalt voor schoonmaak worden diverse tarieven gehanteerd. In zelfkook wordt een bedrag per verblijvende persoon, een vast bedrag per lokaal of een bedrag per werkuur gevraagd. In volpension zit schoonmaak normaal gezien in de totaalprijs verrekend.

Aan groepen die zelf instaan voor de schoonmaak, wordt logischerwijs geen vergoeding gevraagd. In de praktijk blijkt echter dat veel uitbaters na elk verblijf structureel napoetsen. Dit wordt dan niet vergoed, tenzij er onvoldoende of helemaal niet werd gepoetst (zie verder).

“Het is nuttig om zicht te hebben op de effectieve kostprijs van de schoonmaak.”

Tot slot is er de structurele aankoop van poetsmateriaal en de jaarlijkse grondige schoonmaak. Deze uitgave zit zowel in zelfkook als in volpension verrekend in de totale verblijfskost, omdat dit niet specifiek aan een groep toegewezen is.

NIET OF ONVOLDOENDE GEKUIST?

Elke uitbater wordt wel eens geconfronteerd met een gebouw dat niet voldoende netjes is. Op dat moment beperk je de schade in de mate van het mogelijke, met slechts één doel: de volgende groep ontvangen in een proper jeugdverblijf. En vaak is de enige oplossing om zelf nog vlug de handen uit de mouwen te steken. Lukt dit niet, dan bied je de nieuwe groep een compensatie aan. Op wie kan je de geleverde arbeidstijd of com-

Ophangen van het poetsmateriaal verhoogt de levensduur.

pensatie dan verhalen?

Als de schoonmaak de verantwoordelijkheid is van de vorige groep en er is niet of onvoldoende gekuist, dan kan je best bij het vertrek de groep aanmanen om alsnog te kuisen. Weigeren ze dit, dan kan je een deel van de waarborg inhouden. Ben je bij het vertrek niet aanwezig, dan ligt het uiteraard gevoeliger, want dan wordt de discussie vaak een welles-nietesspel.

Bij schoonmaak door eigen medewerkers of een externe partner, kan het geen kwaad om mechanismen ter controle in te voeren. Zo kan je, zeker bij nieuwe medewerkers, steekproeven uitvoeren op de uit te voeren taken.

TIJDSDRUK

Schoonmaak vergt de nodige tijd. Soms is die voor handen, soms niet, bijvoorbeeld als groepswissels op eenzelfde dag plaatsvinden. Hoe je dit best organiseert, leer je uit ervaring. Enkele tips helpen je op weg.

Een belangrijk aandachtspunt is het instellen van een duidelijke aankomst- en vertrektijd. Die tijden moeten garanderen dat een vlotte groepswissel mogelijk is. Welke uren je hanteert, hangt o.a. af van wie verantwoordelijk is voor de schoonmaak. Als de groep betaalt voor de schoonmaak, dan zal de vertrektijd veel vroeger moeten worden ingesteld dan wanneer de groep zelf schoonmaakt.

Veiligheidshalve wordt tussen aankomst- en vertrektijd een ruime tijdsruimte voorzien. Die tijdsruimte kan gebruikt worden voor het napoetsen, maar geeft ook extra ademruimte wanneer van de vertrektijd wordt afgeweken. Vooral wanneer groepen zelf instaan voor de schoonmaak, komt dit dikwijls van pas.

Groepen aan het woord

De reden is eenvoudig: uit onwetendheid wordt veel te laat gestart met poetsen. Herhaal daarom op de voorlaatste dag het vertrek, eventueel aangevuld met een gemiddelde schoonmaaktijd voor het gebouw en bezoek de groep enkele uren voor hun vertrek om ze, indien nodig, tot schoonmaken aan te sporen.

Is de schoonmaak ondanks alle inspanningen niet tijdig afgerond, dan kan je in uitzonderlijke gevallen enkele daglokalen aan de nieuwe groep toewijzen en de schoonmaak van bijvoorbeeld de slaapkamers en sanitair verder afronden. In de daglokalen kan de groep de bagage voorlopig stockeren en eventueel starten met de eerste activiteit. Een andere oplossing voor een te krappe tijds marge bestaat erin de vertrekkende groep te vragen om bepaalde lokalen (zoals de slaapzaal en een gedeelte van het sanitair blok) vroegtijdig te verlaten. Zo de controle en het eventuele (na) poetsen van die lokalen al voor het effectieve vertrek kan beginnen.

Handige opbergssystemen vergemakkelijken de eindcontrole.

Jeugdverenigingen verblijven vaak in zelfkook en staan dan meestal zelf in voor de schoonmaak. Dit roept heel wat vragen op. Waarom kuisen ze zelf? Kennen ze de verwachtingen van de uitbater? En wat verwachten zij van de uitbater? Vinden ze het gebruik van ecologische producten belangrijk? We laten drie groepen aan het woord.

KAJ WINGENE Stijn Haeck (hoofdverantwoordelijke)

Vijf jaar ben ik actief in KAJ Wingene en bij aanvang van elk verblijf werd door de uitbater een rondleiding en uitleg gegeven. Nooit hebben we een jeugdverblijf gehad dat niet proper was bij aankomst.

Dat de uitbater het jeugdverblijf in dezelfde staat terug verwacht, vinden we logisch. Daarom voorzien we op de laatste dag voldoende tijd voor de opkuis. Graag hebben we alles gepoetst twee uur voor vertrektijd. Dan kan de uitbater zeggen waar extra moet worden gepoetst en vermijden we een financiële toeslag. Eenmaal was de marge van twee uur bijna onvoldoende omdat de uitbater over allerlei pietluttigheden viel. Onterecht en volgens ons enkel om onze waarborg in te houden, anders hadden we in een ander jeugdverblijf toch nooit het compliment van de properste groep gekregen?

Elk jeugdverblijf heeft duidelijke regels rond de schoonmaak. Die regels staan opgenomen in het contract en het huishoudelijk reglement. Sommige jeugdverblijven hebben ook een handig overzicht per lokaal waarin staat of nat of droog moet worden gekuist, hoe tafels en stoelen moeten worden geschikt en hoe er gesorteerd moet worden. Veel uitbaters lichten hierbij dan ook de regels nog eens extra toe. Dit om duidelijkheid te scheppen en onnodige discussies te vermijden bij het verlaten van het verblijf.

Wat soms ontbreekt, is een duidelijke inventaris. Hierdoor weten we niet hoeveel borstels, trekkers, dweilen, emmers e.d. er aanwezig zijn. Onduidelijkheid is er ook vaak over vuilzakken of kuisproduct. Moeten we die zelf kopen of niet? Dikwijls moet onze kookploeg snel bijkomende inkopen doen. Iets wat eigenlijk makkelijk vermeden zou kunnen worden door een vermelding van de verhuurder.

Voor de schoonmaak zouden we nooit betalen. Dit doen we liever zelf - en we doen dit zo goed mogelijk - uit respect voor de uitbater. Aangezien duurzame producten duurder zijn, is het voor KAJ Wingene niet altijd even makkelijk deze aan te kopen. Toch probeert de vereniging tekens opnieuw met het minimum van financiële middelen zo duurzaam mogelijk te werken. Dit omdat we zeker het nut van duurzaamheid inzien.

Na twee of drie dagen wordt op eigen initiatief het sanitair, de gangen en de eet- en dagzalen gepoetst. Dit gebeurt in het vrije uurtje van de leiding of door de volwassen begeleiders.